

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

[Data] Nr. [Nr.]
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir ADB „Gjenisdige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. sausio 20 d. tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis – Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 060 (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartimi draudimo apsaugos variantu „MIDI“ buvo apdraustas pareiškėjos gyvenamasis namas, ūkiniai pastatai ir viralinė, esantys adresu: (*duomenys neskelbtini*).

2021 m. vasario 22 d. pareiškėja informavo draudiką, kad 2021 m. vasario 21 d. dėl sniego svorio buvo apgadintas ūkinis pastatas ir gyvenamojo namo kaminėlis, pranešime apie įvykį pareiškėja nurodė, kad: „sniego slėgis ir nuošliauža visiškai suniokojo ūkinį pastatą, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), sniego nuošliauža nulaužė gyvenamojo namo unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), ventiliacinį kaminėlį.“

2021 m. kovo 1 d. buvo atlikta apgadinto turto apžiūra ir surašytas turto apžiūros aktas (toliau – Apžiūros aktas).

2021 m. kovo 13 d. draudikas, vadovaudamasis Apžiūros aktu, kuriame nurodyta, kad sniegas ant ūkinio pastato stogo buvo susikaupęs per ilgą laiką ir labiausiai tikėtina defektų atsiradimo priežastis buvo tirpstančio sniego nuošliauža, ir Taisyklių nuostatomis, kuriose nustatyta, kad draudikas neatlygina žalos, atsiradusios dėl per ilgą laiką (ilgiau kaip per 48 val.) susikaupusio sniego ir dėl tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo padarytų nuostolių, priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Pareiškėja nesutiko su draudiko sprendimu, todėl kreipėsi į draudiką su pretenzija, o vėliau į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti vartojimo ginčą nurodydama, kad pagal draudimo sutartį draudikas įsipareigojo atlyginti žalą, patirtą dėl gamtos stichijos (susidariusios sniego dangos), todėl Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju ir atlyginti dėl ūkinio pastato ir gyvenamojo namo kaminėlio sugadinimų atsiradusius nuostolius.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, pareiškėjos turtas yra draustas „MIDI“ variantu nuo šių išvardytų rizikų: ugnies, gamtinių jėgų, vandens, vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas, vagystės su įsilaužimu ir vandalizmo po įsilaužimo, plėšimo, vagystės iš aptverto sklypo teritorijos, pastato raktų vagystės, trečiųjų asmenų veikos, dužimo ir skilimo, medžio užvirtimo, transporto priemonės atsitrengimo, elektros prietaisų gedimų dėl elektros įtampos svyravimų, vidinių gedimų, dėl draudžiamųjų įvykių atsiradusių nuostolių, būsto nuomos išlaidų, papildomų išlaidų draudimo vietai po draudžiamąjį įvykių sutvarkyti.

Draudikas nurodė, kad remiantis Taisyklėmis turtas draudžiamas nuo sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo dėl draudžiamųjų įvykių, įvykusių staigiai ir netikėtai draudimo sutarties galiojimo metu. Šiuo draudimu nėra atlyginami nuostoliai dėl įvykių, kurie Taisyklėse nurodyti kaip bendrieji nedraudžiamieji, bei įvykių, kurie nėra apdrausti Draudimo sutartimi.

Draudikas pabrėžė, kad, pagal Taisyklių 44.5.3 papunktį, neatlyginama žala dėl per ilgą laiką (ilgiau kaip per 48 val.) susikaupusio sniego. Taip pat nurodė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 44.5.4 papunkčiu, draudikas neatlygina tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo padarytų nuostolių (išskyrus pasirinkus „Maxi“ draudimo variantą).

Taip pat draudikas informavo, kad apžiūrint įvykio vietą buvo užfiksuoti sniego likučiai šalia ūkinio bei gyvenamojo pastato. Sniego danga sukietėjusi, susidariusi per ilgą laiką. Ant gyvenamojo namo stogo bei ūkinio pastato stogo sniego užfiksuota nebuvo. Draudiko teigimu, įvertinus įvykio vietoje padarytas nuotraukas ir ūkinio pastato sugadinimų mastą bei pobūdį, padarytos išvados, kad sniego danga ant ūkinio pastato ir gyvenamojo namo stogo buvo susikaupusi per ilgą laiką, t. y. ilgiau nei per 48 val. prieš nutinkant įvykiui.

Draudikas nurodė, kad gausus snygis, kurio metu iškrito nebūdingai gausus sniego kiekis, savo svoriu laužantis ar gadinantis turtą, Lietuvos Respublikos teritorijoje fiksuotas 2021 m. sausio 25–29 dienomis, o įvykis įvyko 2021 m. vasario 21 d., t. y. nuo gausaus snygio praėjus 28 dienoms. Draudiko teigimu, patikrinus Hidrometeorologijos stoties duomenis, nustatyta, kad nuo 2021 m. vasario 17 d. iki įvykio dienos – 2021 m. vasario 21 d., nebuvo užfiksuotų gausių kritulių, tai patvirtina išvadas, kad defektų atsiradimo priežastys – per ilgą laiko tarpą (ilgiau nei 48 val.) ant ūkinio pastato ir gyvenamojo namo susikaupęs sniegas, kuris dėl pakilusios lauko oro temperatūros (t. y. dėl atšilimo) pradėjo tirpti ir sulaužė laikančiąsias ūkinio pastato medines konstrukcijas, taip pat slinkdamas nulaužė gyvenamojo namo ventiliacinį kaminėlį.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad, remdamasis Taisyklių 44.5.3 ir 44.5.4 papunkčiais, pagrįstai priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo 2021 m. vasario 21 d. įvykį, per kurį buvo apgadintas apdraustas ūkinis pastatas bei gyvenamojo namo kaminėlis, pripažinti nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas įvykis (draudžiamasis įvykis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kai draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus (draudimo įmokos) dydis.

Kasacinis teismas, pateikdamas išaiškinimus dėl savanoriškojo draudimo apimties, atkreipė dėmesį į tai, kad savanoriškam draudimui, kitaip nei, pavyzdžiui, privalomojo draudimo atveju, būdinga didesnė šalių laisvė nustatyti draudimo sutarties sąlygas. Šalys gali nustatyti, kad žala neatlyginama visiškai arba atlyginama tik tam tikra jos dalis, kad neatlyginama žala, atsiradusi tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis ir kt. Taip šalys susitaria dėl mažesnės draudimo rizikos nei tikėtina žala (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-300/2012*). Taigi, draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012*).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudžiamasis įvykis yra draudimo sutartyje nurodytas su draudimo rizika priežastiniu ryšiu

susijęs atsitikimas, kuriam įvykus atsiranda draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamieji įvykiai gali būti tiesiogiai įtvirtinti draudimo rūšies taisyklėse arba draudimo liudijime, taip pat nedraudžiamaisiais įvykiais laikomi tokie atsitikimai, kurie nėra atskirai aptarti, tačiau neatitinka draudžiamųjų įvykių sąlygų.

Vertinant žalos atsiradimo priežastis, pažymėtina, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė Apžiūros aktą, kuriame nurodyta, kad per apžiūrą užfiksuotas sugriautas ūkinis pastatas, kurio dalis konstrukcijų – medinės, stogas dviejų šlaitų, dengtas asbestcemenčio šiferio lakštais. Per apžiūrą užfiksuoti šie medinės konstrukcijos dalies defektai: įlūžusios medinės stogo konstrukcijos gegnės, sugadinta asbestcemenčio šiferio stogo danga, pažeistos medinės laikančiosios statinio sienų konstrukcijos. Per turto apžiūrą taip pat užfiksuota, kad nulaužtas gyvenamojo namo apatinėje stogo šlaito dalyje buvęs virš stogo dangos sumontuotas ventiliacinis kaminėlis. Atsižvelgdamas į Apžiūros akte užfiksuotų apgadinimų pobūdį, draudikas teigia, kad tokių defektų atsiradimas įmanomas tik per ilgą laiko tarpą esant nuolatinei, nenutrūkstamai stogo apkrovai. Taip pat draudikas atkreipė dėmesį, kad, apžiūrėjus įvykio vietą, neužfiksuota susikaupusio sniego nei ant gyvenamojo pareiškėjos namo, nei ant ūkinio pastato stogo dangos. Aplinkiniai pastatai, esantys už pareiškėjos sklypo teritorijos, taip pat nėra apsnigti, todėl, draudiko teigimu, ūkinis pastatas įgriuvo dėl per ilgą laiką, t. y. ilgiau nei per 48 val., susidariusios sniego dangos ant stogo – tirpdamas sniegas pažeidė ūkinio pastato stogo konstrukcijas. Ilgainiui gegnės bei laikančiosios sienų konstrukcijos neatlaikė apkrovos ir įlūžo. Taip pat nuo gyvenamojo namo stogo šlaito slinkdamas sniegas nuplėšė ventiliacinį kaminėlį.

Draudikas taip pat pateikė Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenis, iš kurių matyti, kad nuo 2021 m. vasario 17 d. iki 2021 m. vasario 21 d. (deklaruoto įvykio datos) Lazdijų rajone nebuvo užfiksuota gausių kritulių. Draudikas paaiškino, kad gausus snygis, kurio metu iškrito nebūdingai gausus sniego kiekis, savo svoriu laužantis ar gadinantis turtą, Lietuvos Respublikos teritorijoje užfiksuotas 2021 m. sausio 25–29 dienomis, o įvykis įvyko 2021 m. vasario 21 d., t. y. nuo gausaus snygio praėjus 28 dienoms. Šios aplinkybės patvirtina draudiko formuojamas išvadas, kad defektų atsiradimo priežastys – per ilgą laiko tarpą (ilgiau nei 48 val.) ant ūkinio pastato ir gyvenamojo namo susikaupęs sniegas, dėl pakilusios lauko oro temperatūros (t. y. dėl atšilimo) tirpstantis ir padidėjusio svorio sniegas sulaužė laikančiąsias ūkinio pastato medines konstrukcijas ir slinkdamas nulaužė gyvenamojo namo ventiliacinį kaminėlį.

Iš ginčo šalių argumentų, kuriais jos grindžia savo reikalavimus ir atsikirtimus, matyti, kad šalys nesiginčija dėl žalos atsiradimo priežasties, tai yra dėl to, kad žala atsirado dėl susidariusio sniego slėgio ir sniego nuošliaužos, tačiau nesutaria dėl to, ar pareiškėjos nurodytas įvykis yra draudžiamasis ir ar draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Draudikas teigia, kad draudimo išmoka neturi būti mokama, nes nuostoliai atsirado dėl per ilgą laiką susikaupusio sniego ir dėl tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo, tokie nuostoliai, pagal Taisykles, neatlyginami, o pareiškėja, savo ruožtu, nurodo, kad draudimo sutartimi yra apdrausta gamtinių jėgų rizika, taip pat ir sniego slėgio rizika, todėl įvykis turėtų būti pripažintas draudžiamuoju.

Šiame kontekste pažymėtina, kad, pagal Taisyklių bendrąsias sąlygas, pasirinkus draudimo variantą „MIDI“, sniego slėgis patenka tarp apdraustų rizikų. Sniego slėgio rizika yra apibrėžta Taisyklių 44.5 papunktyje ir detalizuota Taisyklių 44.5.144.5.4 papunkčiuose.

Taisyklių 44.5.1 papunktyje nurodyta: „Mes atlyginame žalas dėl sniego slėgio, kai sniegas savo svoriu sulaužo, apgadina apdraustus pastatus, butus ir / ar jame esantį apdraustą namų turtą.“ Taisyklių 44.5.2 papunktyje nurodyta: „Kai draudimo vietoje negalima nustatyti, ar turtas sugadintas, sunaikintas dėl sniego slėgio, remiamasi faktais, kad draudimo vietos zonoje sniego slėgis padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams ar kitiems tokio pat atsparumo daiktams.“ Taisyklių 44.5.3 papunktyje nustatyta: „Mes neatlyginame žalų dėl per ilgą laiką (ilgiau kaip per 48 val.) susikaupusio sniego.“ Taisyklių 44.5.4 papunktyje nurodyta: „Taip pat mes neatlyginame tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo padarytų nuostolių (išskyrus pasirinkus Maxi draudimo variantą).“ Tai reiškia, kad Taisyklėse yra apibrėžta, kad draudikas atlygina apdraustam turtui sniego slėgio padarytą žalą, išskyrus atvejus, kai žala atsiranda dėl per ilgą laiką nei per 48 val. susikaupusio sniego arba kai nuostoliai atsiranda dėl tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo.

Kadangi draudiko pateikti paaiškinimai, Apžiūros akte nurodyta informacija bei Lietuvos

hidrometeorologijos tarnybos duomenys patvirtina, kad sniego slėgis, dėl kurio padaryta žalos apdraustam ūkiniam pastatui, susidarė per ilgesnį nei 48 val. laiko tarpą (pareiškėja šių aplinkybių neginčija), o gyvenamojo namo kaminėlį apgadino tirpstantis sniegas, darytina išvada, kad įvykis atitinka Taisyklių 44.5.3 ir 44.5.4 papunkčių sąlygas, kad draudikas neatlygina žalos, atsiradusios dėl per ilgą laiką (ilgiau kaip per 48 val.) susikaupusio sniego ir tirpstančio sniego ar tirpstančio ledo kritimo padarytų nuostolių.

Turto draudimo sutartyse, ypač tada, kai turtas draudžiamas ne visų rizikų draudimu, o pasirenkama taikyti siauresnę draudimo apsaugą, draudimo rūšies taisyklėse objektyviai neįmanoma nustatyti baigtinio sąrašo įvykių, kurie dėl individualių aplinkybių laikytini nedraudžiamaisiais. Vis dėlto tiek įvykiai, kurie nurodyti nedraudžiamaisiais, tiek įvykiai, kurie nėra nurodyti nedraudžiamaisiais, tačiau neatitinka draudimo sutarties individualiose sąlygose (draudimo liudijime) ar draudimo rūšies taisyklėse aiškiai nurodytų draudžiamųjų įvykių apibrėžimų, nesuponuoja draudiko pareigos mokėti draudimo išmoką. Nagrinėjamu atveju draudikas nėra prisiėmęs pareiškėjos nurodyto įvykio pasireiškimo (ir dėl jo atsiradusių nuostolių) rizikos, už tokią riziką neskaičiavo draudimo įmokos, todėl neprivalo prisiimti prievolių, dėl kurių draudimo sutarties šalys nesusitarė. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai priėmė sprendimą 2021 m. vasario 21 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, o pareiškėjos reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

[Pareigų pavadinimas]

[Vardas ir pavardė]